

SULF:s kongress 2024

Bilaga 6

Verksamhets- rapport 2024

Förbundsstyrelsens rapport

SULF:s kongress 2024

4 oktober 2024

Verksamhetsrapport 2024

Verksamhetsrapporten återspeglar förbundets verksamhet i kortform under årets nio första månader, vid årsskiftet kommer den att kompletteras och göras om till en verksamhetsberättelse för hela 2024.

Verksamhetsrapport 2024	1
1. SULF:s prioriterade områden.....	1
1.1 Akademisk frihet och demokrati.....	1
1.2 Forskningens förutsättningar	2
1.3 Anställningsvillkor och lön	2
2. Övrig verksamhet	2
2.1 SULF:s lokala arbete inkl. lokalföreningar.....	2
2.2 Fackliga utbildningar	3
2.3 Medlemsaktiviteter.....	3
2.4 Universitetsläraren	4
2.5 Medlemsutveckling.....	4
2.6 Opinionsbildning	4
2.7 SULF:s stöd till förenings- och förhandlingsverksamhet samt medlemsrådgivning	5
2.8 SULF:s internationella arbete.....	5
2.9 SULF:s remissvar	5

1. SULF:s prioriterade områden

Vid kongressen 2021 fastställdes tre prioriterade områden för innevarande kongressperiod. Här nedan redovisas översiktligt den verksamhet som genomförts inom respektive område under 2024.

1.1 Akademisk frihet och demokrati

Seminarieret *Grundlagsskydd av akademisk frihet* genomfördes i Almedalen tillsammans med SFS, SUHF och SUA.

SULF:s samhällspolitiska chef deltog i maj i rundabordssamtal om stärkt demokratiskt deltagande och utövande och lyfte särskild den akademiska frihetens betydelse för demokratin.

Lansering av Kommittén för demokratins röstbärare. SULF är medgrundare till kommittén som bildades i mars och lanserades under ett seminarium i Almedalen.

1.2 Forskningens förutsättningar

SULF har under 2024 haft en återkommande dialog med Vetenskapsrådet om arbetsvillkoren för externfinansierade medlemmar. Samtalen har resulterat i att SULF:s rapporter används som underlag i Vetenskapsrådets rapport "Externa forskningsmedel och attraktiva anställningar – villkor för unga forskare med finansiering". Forskningens förutsättningar har också diskuterats vid flera olika tillfällen, till exempel i SULF:s jubileumsseminarier om aktivism, AI och klimat och vid det samarrangerade seminariet om akademisk frihet i Almedalen. SULF har också under året ingått som medgrundare i *Kommittén för demokratins röstbärare* och genom det lyft frågor om hot, hat och trakasserier samt vikten av akademisk frihet i en stark demokrati.

1.3 Anställningsvillkor och lön

Under 2024 har många lärosäten fått kraftigt försämrad ekonomi och tvingats genomföra uppsägningar i en större omfattning än vanligt. En utveckling som tyvärr befaras kommer att fortsätta. Detta har medfört att kansliet har fått lägga stora resurser på att stötta berörda Saco-S-föreningar och berörda medlemmar.

Förbundet har under våren genomfört en enkätundersökning kring hur lönesättningen för förtroendevalda fungerar. Rapporten presenterades för förbundsstyrelsen i september. Förbundet har också stöttat och utbildat lokala företrädare i frågor som rör lön och utbildat kring det nya RALS-T avtal som slutits under våren med ikraftträdande den 1 oktober.

SULF har genom Saco-S arbetat med förberedelser inför avtalsförhandlingarna 2025 såväl inom Saco-S som tillsammans med övriga arbetstagarorganisationer.

Under året träffades en överenskommelse kring distansarbete utomlands med Arbetsgivarverket. Det var efterlängtat då det länge funnits oklarheter kring vilka villkor som gäller. Överenskommelsen innebär att den som arbetar 1-2 veckor på distans inom EU/EES omfattas av våra kollektivavtal och detsamma gäller den som gränspendlar från Sverige till ett grannland.

2. Övrig verksamhet

2.1 SULF:s lokala arbete inkl. lokalföreningar

SULF:s föreningar, lokala SULF-föreningar vid Sveriges lärosäten och SULF:s doktorandförening, har hittills under 2024 genomfört flertalet arrangemang för SULF:s medlemmar. Exempelvis har SULF/Högskolan i Gävle genomfört en workshop på temat *Friskfaktorer i arbetsmiljön*, SULF/Uppsala språkkaféer för engelskspråkiga medlemmar och SULF/Högskolan Dalarna pensionsseminarium. De lokalföreningar som startades under 2023 är igång med verksamheten och den nya föreningen vid Karolinska institutet bjöd in sina medlemmar att träffa förbundsordföranden Sanna Wolk och diskutera *Vad gör facket för dig?*

Ordförandeturnén, där SULF:s ordförande reser runt i landet för att träffa medlemmar och förtroendevalda, men också rektorer och lokala doktorandkårer har fortsatt under 2024. Turnén bidrar till ett levande samtal mellan alla förbundets olika delar och gör att information, behov och idéer flödar enklare genom organisationen.

När förbundsstyrelsens arbetsutskott i februari beslutade om budget 2024 för SULF:s föreningar kunde glädjande konstateras att ambitionsnivån är fortsatt hög. Så många utmärkta och spännande planer för både medlemsvårdande och styrelseutvecklande verksamhet inkom i föreningarnas verksamhetsplaner för 2024 att arbetsutskottet utan problem kunde inteckna hela den planerade budgeten och lite till.

2.2 Fackliga utbildningar

Under våren så har två av förbundets grundutbildningar genomförts. Steg 2 vilken är en introduktion till det fackliga uppdraget. Kursen hålls helt digitalt med en självstudiedel och ett avslutande webinarium. Steg 4 som är förbundets avslutande grundutbildning och omfattar den individuella arbetsrätten som uppsägningsprocesser och diskriminering. Förbundet har även genomfört en Steg 2-utbildning för Akademikerföreningarna. Under september har SULF genomfört Steg 3 utbildningen som har fokus på medbestämmande lagen, kollektivavtal och arbetsmiljö.

Utöver grundutbildningar har det även genomförts två lunch till lunch temakurser: Arbetstidsavtal och individärenden och förhandling. Temakursen *Arbetstidsavtal* fokuserade på lärarnas arbetstidsavtal och hur det ska fungera. Kursen var mycket uppskattad och ca 40 tal förtroendevalda deltog i dagarna. Kursen *Individärenden och förhandling* lyfte upp praktiken och lagen hur man genomför och förhandlar olika typer av individärenden. Det var ca 40 förtroendevalda som deltog i kursen som alla verkade uppskatta dagarna. En avtalskonferens har även genomförts under våren där bland annat nya RALS-T diskuterades.

2.3 Medlemsaktiviteter

Fram till den 30 september har cirka 40 centrala och lokala webinarier genomförts, det är exklusive de lokala SULF-föreningarnas digitala årsmöten. Tack vare det så har vi nått ett stort antal medlemmar, potentiella medlemmar och personer intresserade av frågor som rör högskola och universitet. Det har också anordnats lokala seminarier samt fika med facket ute på lärosäten. Webinarier samt träffar har (vid olika tillfällen) anordnats både på svenska och engelska för att nå ut till så många som möjligt.

Några ämnen som tagits upp lokalt har varit doktoranders rättigheter och skyldigheter, genusbaserad utsatthet och sexuella trakasserier, uppehållstillstånd och pension.

De centrala webinarierna har bland annat handlat om lön, vad som gäller för postdoks i Sverige samt vid utlandsstationering, doktoranders rättigheter och skyldigheter, pension, regeringens utredning angående att förbättra villkor för forskare och doktorander samt vilket försäkringsskydd som ingår i anställning och SULF-medlemskap.

2.4 Universitetsläraren

Universitetsläraren har under perioden kommit ut med fyra nummer av papperstidningen samt 30 digitala nyhetsbrev, varav 21 på svenska och 9 på engelska.

2.5 Medlemsutveckling

Vid ingången till 2024 var 22 414 personer medlemmar i SULF. Den 30 september hade medlemsantalet stigit till 22 576, det högsta antalet medlemmar i SULF:s historia.

Under perioden har satsning på ökad synlighet i digitala kanaler givit ett visst resultat. Under årets första tre månaders genomfördes en kampanj där doktorander erbjöds tre månaders gratis medlemskap. Det resulterade i fler doktorandmedlemmar än normalt under den perioden tidigare år.

2.6 Opinionsbildning

Under perioden har förbundets opinionsbildning fokuserat kring frågan om ett grundlagsskydd för den högre utbildningen. Tillsammans med en förändrad migrationslagstiftning som underlättar för tillresta forskare och doktorander, har akademisk frihet varit huvudämnet vid de politikerkontakter som genomförts under perioden.

SULF har uppvaktat politiker kring migrationslagstiftningens negativa konsekvenser för tillresta doktorander och forskare. Förbundet har vid flera tillfällen träffat och försett utredningen, som har till uppgift att se över förutsättningarna för utländska doktorander och forskare att verka i Sverige, med fakta och inspel.

Vidare har SULF:s förhandlingschef och förbundsordförande deltagit i en konferens arrangerad av SUHF och Migrationsverket kring förutsättningar för rekrytering samt arbetstillstånd och uppehållstillstånd för utländska forskare, doktorander och studenter i Sverige.

SULF har totalt förekommit i medierna 23 gånger under perioden. I dessa ingår tolv debattartiklar och repliker, se nedan. Övriga är omnämmanden.

- 9 januari, Altinget, *Skattefria stipendier legitimerar svart arbetskraft på våra lärosäten*
- 16 februari, Altinget, slutreplik, *Vi kritiserar systemet, inte forskare*
- 29 februari UNT, *Fortfarande osäkert för utländska doktorander*
- 19 mars, Altinget, *Utbildningsministern försöker tysta det akademiska samtalet*
- 8 april, Sydsvenskan, *Stoppa nedskärningarna på landets universitet och högskolor*
- 29 april, SvD, *Stoppa Tidöpartiernas angrepp på akademien*
- 4 maj SvD, slutreplik, *Orimlig politisk detaljstyrning*
- 6 maj, Lag & Avtal, *Riktiga reformer kräver grundlighet*
- 14 maj, SvD, slutreplik, *Replikskifte om akademins frihet*,
- 17 maj, Universitetsläraren, replik, *Hårda ord behövs när den politiska styrningen ökar*
- 1 juli Aftonbladet, *Ni lovade akademisk frihet – hur går det?*
- 26 september Aftonbladet, *Snart är Sverige ingen kunskapsnation längre*

2.7 SULF:s stöd till förenings- och förhandlingsverksamhet samt medlemsrådgivning

Under året har stödet till SULF:s föreningar utökats i form av fler digitala aktiviteter och genom andra fysiska aktiviteter ute på lärosätena. Det regionala nätverksarbetet har förstärkts och inspirerat till nya samarbeten.

Förhandlingsverksamheten har präglats mycket av de svåra ekonomiska situationer som många lärosäten befinner sig i. Många frågor och ärenden har rört uppsägningar efter omorganisationer vilket också lett till såväl nya utbildningar som andra stöd till lokala Saco-S föreningar och Akademikerföreningar.

Medlemsrådgivningen har under 2024 fortsatt utvecklas där ombudsmännen finns tillgängliga för såväl telefon- som zoom- och teamsmöten men framför allt i större omfattning för mejlfrågor. Detta har inneburit större tillgänglighet vilket mötts av uppskattning från medlemmarna.

2.8 SULF:s internationella arbete

Nordiska mötet, som det här året ordnades i Norge, ägde rum i juni. Det nordiska mötet är en årlig konferens där SULF:s systerorganisationer träffas för att utbyta erfarenheter. En gemensam nordisk rapport om akademisk frihet är under produktion.

QA-Fit, Quality Assurance Fit for the Future. SULF samhällspolitiska chef har ingått i en expertnämnd inför revideringen av ESG European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area

HERSC- Higher Education and Research Standing Committee hade möte i Bryssel i februari och online i september.

Påverkansarbete inför Bolognaprocessens ministermöte och nya kommuniké både på europainivå och i Sveriges nationella referensgrupp. Påverkan koncentrerades till akademisk frihet och goda arbetsvillkor för universitetslärare.

Joint ETUCE-ETUI Conference on Artificial Intelligence, Bryssel i februari. SULF:s samhällspolitisk chef modererade en av panelerna.

EEA Strategic Framework Working Group on Higher Education, Bryssel februari.

2.9 SULF:s remissvar

Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation:

SULF har lämnat ett remissvar angående betänkandet om en ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation. SULF avstyrker huvudförslaget om att inrätta tre nya myndigheter (Vetenskapsmyndigheten, Myndigheten för strategisk forskning och Innovationsmyndigheten), då detta inte adresserar de grundläggande problemen inom sektorn, såsom obalansen mellan basanslag och externfinansiering, osäkra anställningar och otydliga karriärvägar för forskare.

Vidare betonas risken för ökad politisk styrning av forskningen, samt att forskares inflytande i finansieringsbeslut försvagas. SULF tillstyrker dock vissa förslag, bland annat att finansiering av doktorandstudier ska täcka hela doktorandperioden och

att de indirekta kostnaderna ska utredas, men menar att dessa förbättringar kan genomföras inom nuvarande struktur.

Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor:

SULF delar i stort utredarens bedömning att det förändrade säkerhetsläget kräver att lärosätenas arbete med att bedriva ett effektivt säkerhetsarbete behöver stärkas. Precis som utredaren också skriver är det SULF bedömning att det faktiska säkerhetsarbetet på lärosätena har ökat de senaste månaderna, i takt med att dessa frågor har uppmärksammats i debatten. Det i sig visar att det finns en lyhördhet hos lärosätena för att effektivisera säkerhetsarbetet nu när behovet ökar. SULF har inga invändningar mot förslagen men vill betona vikten av dialog och tillit mellan regering och lärosäten. Förbundet tror att det är en mer ändamålsenlig åtgärd att arbeta med att höja kompetensen och medvetenheten i hela styrelser än att utse ledamöter med särskild kompetens i frågorna.

Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier:

Utredningen föreslår i huvudsak att det straffbara området för hot mot tjänsteman utvidgas så att de avser fler situationer än idag samt att även tjänstemannens närstående ska skyddas. SULF har dock viss oro huruvida förslagen om att utvidga det straffbara området verkligen kommer leda till ett större skydd utan att det snarare kommer leda till långt fler anmälningar om exempelvis förolämpning som inte kommer hinna utredas. I förslaget från utredningen föreslås ett starkare skydd för de arbetstagare som innehar anställning som lärare. SULF påtalade i remissvaret att det finns andra arbetstagare än lärare som bedriver undervisning och att deras skydd också behöver stärkas.

Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären:

Förändringar som föreslås måste noga övervägas för hur de inverkar på jämställdhet inom akademien. Det är viktigt att dessa inte oavsiktligt missgynnar kvinnliga lärare/forskare, som redan står inför oproportionerliga utmaningar i karriärutvecklingen på grund av strukturell ojämlikhet, såsom större belastning från oavlönat omsorgsarbete och mindre tillgång till nätverk. SULF anser att det är avgörande att mobilisering för karriärutveckling i tidiga skeden inkluderar aktiva åtgärder för att stärka kvinnor och andra underrepresenterade gruppers ställning inom högskolan.

Nya regler för arbetskraftsinvandring:

Förbundets utgångspunkt är att lön och andra villkor bäst regleras i kollektivavtal mellan parterna på arbetsmarknaden. Det förefaller motsägelsefullt att det i Sverige finns en bred politisk enighet om att EU inte ska införa minimilöner samtidigt som man nationellt verkar för detsamma genom att införa ett lönekrav för arbetskraftsinvandring som går utöver de villkor parterna kommit överens om.

Regler om avstängning av statligt anställda:

Även om SULF har förståelse för att en bestämmelse om avstängning kan behöva införas i lagen om offentlig anställning har vi ett antal invändningar mot förslagen i promemorian. Det är av yttersta vikt att en bestämmelse om avstängning inte kan användas lättvindigt och att den omgärdas av ett regelverk som säkrar detta samt

att arbetstagaren under en avstängning behåller sin lön och andra anställningsförmåner.

Delredovisning av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten:

SULF anser att lärosätenas autonomi och den akademiska friheten är grundläggande för en framgångsrik och etiskt försvarbar internationalisering inom högre utbildning och forskning. Vi ser med oro på förslag som centraliserar beslut om internationalisering, då detta kan inskränka lärosätenas förmåga att själva bedöma och hantera de risker och möjligheter som är unika för deras verksamhet. Vi avstyrker därför de förslag som innebär att beslut om strategisk inriktning och riktlinjer ska fattas på central nivå. I rapporten lyfts det faktum att det kan uppstå målkonflikter mellan nationella säkerhetshänsyn och den akademiska friheten och autonomi. Som rapporten också tar upp följer ett stort ansvar med frihet och autonomi. SULF håller med om det och förespråkar därför en fördjupad dialog mellan de självständiga lärosätena och regeringen eller berörda myndigheter. Att respektera lärosätenas institutionella autonomi förutsätter full tillit till lärosätenas förmåga att i dialog fatta ansvarsfulla beslut som rör deras verksamhet.